

แผนยุทธศาสตร์

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

คำนำ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นหน่วยงานของรัฐที่มีภารกิจในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล กำกับ ควบคุมการใช้ประโยชน์สูงสุดควบคู่กับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล แผนยุทธศาสตร์กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ จัดทำขึ้น เพื่อเป็นทิศทาง และแนวทางการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้อง กับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ (พ.ศ. ๒๕๕๕ - ๒๕๕๙) นโยบาย กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ

กระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เริ่มจากการศึกษาเอกสารข้อมูล ที่เกี่ยวข้อง การสอบถาม สัมภาษณ์ผู้บริหารหน่วยงานและบุคคลภายนอกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย (Stake holder) ที่เกี่ยวข้อง ระดมความคิดเห็นจากบุคลากรภายในและภายนอก ดำเนินการตามกระบวนการ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ วิเคราะห์ประมวลผล และเชื่อมโยงข้อมูล ทบทวนวิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ แผนที่ยุทธศาสตร์ (Strategy Map) เป้าประสงค์ ตัวชี้วัดที่สำคัญ ที่สอดคล้องกับ ภารกิจและอำนาจหน้าที่

ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ครั้งนี้ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล หวังเป็นอย่างยิ่งว่า จะเป็นประโยชน์ ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้เป็นแนวทางในการแปลงแผนยุทธศาสตร์ไปสู่การปฏิบัติในการพัฒนาการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลและการบูรณาการในการปฏิบัติงานเพื่อให้ทรัพยากรน้ำบาดาล มีใช้อย่างยั่งยืนต่อไป

คณะผู้จัดทำ

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร

กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

สารบัญ

หน้า

บทที่ ๑ บทนำ

- ๑.๑ ความเป็นมา
- ๑.๒ วัตถุประสงค์
- ๑.๓ วิธีการและขั้นตอนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์
- ๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

๑
๑
๒
๒
๓
๔
๔
๔
๕
๕
๖
๗
๘
๘

บทที่ ๒ กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

- ๒.๑ การน้อมนำพระราชดำริมาเป็นแนวทาง
- ๒.๒ ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑
- ๒.๓ แผนยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ
- ๒.๔ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนานโยบายอื่นๆ
- ๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒.๖ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- ๒.๗ กลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรน้ำในแผ่นดิน
- ๒.๘ แนวความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และระดมสมองจากบุคลากรภายใน และภายนอกองค์กร

๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๑
๑๓
๑๓
๑๔
๑๘

บทที่ ๓ แนวทาง และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

- ๓.๑ ทบทวนเอกสาร
- ๓.๒ สัมภาษณ์ผู้บริหารทุกหน่วยงาน
- ๓.๓ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก
- ๓.๔ จัดประชุมระดมความคิดเห็นบุคลากรในหน่วยงาน
- ๓.๕ จัดประชุมบุคลากรของทุกหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

บทที่ ๔ แผนยุทธศาสตร์กรมทรัพยากรน้ำบาดาล (พ.ศ. ๒๕๕๘ – ๒๕๖๑)

- ๔.๑ บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- ๔.๒ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์
- ๔.๓ ความเชื่อมโยงแผนที่ยุทธศาสตร์

บทที่ ๑

บทนำ

๑.๑ ความเป็นมา

ตามที่ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ พระราชกฤษฎีกาโอนกิจการบริหารและอำนาจหน้าที่ของส่วนราชการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. ๒๕๔๕ ได้มีการจัดตั้งกรมทรัพยากรน้ำบาดาล โดยมีการกิจเป็นองค์กรหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลแบบบูรณาการ เชิงรุกเพื่อนำน้ำบาดาล ไปใช้อย่างถูกวิธีและเกิดประโยชน์สูงสุดโดยการคงไว้ซึ่งความสมดุลตามธรรมชาติของทรัพยากรน้ำบาดาล ทั้งนี้มีองค์ประกอบตามกฎหมายกระทรวงฉบับที่ ๒ เมื่อวันที่ ๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล ประกอบด้วยหน่วยงานส่วนกลาง ๕ สำนัก ๓ กอง ได้แก่ สำนักบริหารกลาง กองแผนงาน สำนักสำรวจและประเมินศักยภาพน้ำบาดาล สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล สำนักพัฒนาน้ำบาดาล สำนักควบคุมกิจการน้ำบาดาล และศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศน้ำบาดาล รวมทั้งหน่วยงานราชการส่วนกลางที่ตั้งขึ้นใหม่ในส่วนภูมิภาค มีจำนวน ๖ สำนัก ได้แก่ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต ๑- ๖

จากภารกิจจำนวนมากดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลจะต้องแก้ไขปัญหาให้ทันเหตุการณ์ มีการศึกษา วิเคราะห์ ติดตามสภาพแหล่งน้ำบาดาลในระดับพื้นที่อย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง ย่อมส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร การกำกับดูแล และการให้บริการประชาชนเพื่อตอบสนองความต้องการน้ำอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และเกษตรกรรมที่มีการใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วในพื้นที่ทั้งระดับจังหวัด และแอ่งน้ำบาดาล จึงต้องมีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างเป็นระบบ ให้เกิดความสมดุลในเรื่องของทรัพยากรและนำมาใช้อย่างคุ้มค่า เป็นธรรม และยั่งยืน โดยอาศัยหลักเกณฑ์ และมาตรฐานทางวิชาการทาง อุทกธรณีวิทยา เข้าดำเนินการในทุกขั้นตอนเพื่อสามารถตอบสนองนโยบายของรัฐบาลได้ทันทั่วทั้ง และสอดคล้องกับปริมาณงานที่เพิ่มขึ้นทั้งทางด้านบริการและการให้การสนับสนุนภารกิจพิเศษตามที่รัฐบาลมอบหมายโดยตลอดด้วยกรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีความจำเป็นต้องมีแผนยุทธศาสตร์ของหน่วยงาน เพื่อเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาองค์กรและทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงจากสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร

การวางแผนยุทธศาสตร์ คือ การวิเคราะห์และกำหนดแนวทางที่ดีที่สุดภายใต้สภาพแวดล้อมที่แตกต่าง เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่ต้องการ โดยจะต้องศึกษาข้อมูล สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกอย่างรอบด้านมาประกอบการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ กระบวนการวางแผนยุทธศาสตร์ที่ดีต้องครอบคลุมขั้นตอนที่สำคัญ คือ การกำหนดกรอบเวลาที่เหมาะสม หมายถึงการกำหนดกรอบระยะเวลาที่ใช้ในการจัดทำแผนปฏิบัติราชการอย่างชัดเจนเป็นการล่วงหน้า โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาและยุทธศาสตร์ของประเทศ ในทุกระดับรวมทั้ง นโยบายของรัฐบาลและแนวทางการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาระบบราชการไทยที่ต้องการให้หน่วยงานภาครัฐมีการยกระดับมาตรฐานการ

ทำงาน ตลอดจนระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการจัดทำแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๗ (สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี) และสอดคล้องกับปีปฏิทินงบประมาณ (สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติราชการประจำปีและแผนปฏิบัติการ) คำนึงถึงระยะเวลาที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลปัจจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องมาประกอบในการจัดทำแผนด้วย

ดังนั้นเพื่อให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำภายใต้แผนยุทธศาสตร์ที่ทันสมัยเหมาะสมและสอดคล้องกับการพัฒนาประเทศ จึงจำเป็นต้องดำเนินการทบทวนแผนยุทธศาสตร์เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติ ต่อไป

๑.๒ วัตถุประสงค์

๒.๑ เพื่อจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล ที่นำไปสู่การกำหนดเป้าหมายตัวชี้วัด การปฏิบัติราชการตามกรอบทิศทางการดำเนินงานขององค์กรตามภารกิจ

๒.๒ เพื่อจัดทำขอบเขตภารกิจ (Mission) ที่จะนำไปสู่ การกำหนดแผนปฏิบัติการ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - พ.ศ. ๒๕๖๑ ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อการจัดทำแผนบริหารราชการ ๔ ปีตามนโยบายรัฐบาล และคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี ในระยะถัดไป

๒.๓ เพื่อพัฒนาและเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในการวางแผนกลยุทธ์ให้กับบุคลากรของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงสภาวะแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกองค์กร

๑.๓ วิธีการและขั้นตอนจัดทำแผนยุทธศาสตร์

ก. วิธีการและรูปแบบ

๑) ศึกษาจากเอกสารภายในองค์กร

๒) สัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้องภายในองค์กรสัมภาษณ์เชิงลึกผู้เกี่ยวข้อง

๓) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ผู้บริหาร หัวหน้างานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมกันวิเคราะห์ แรงแเสริมแรงด้าน ในลักษณะการมีส่วนร่วมในการวางแผน

๔) การประชุมเชิงปฏิบัติการ ในการกำหนดทิศทางองค์กร

๕) การประชุมเชิงปฏิบัติการสำหรับผู้บริหารในรูปแบบ Strategic Team Planning

๖) กำหนดกลยุทธ์องค์กรโดยใช้ เทคนิคของ Force and Fill Analysis

ข. ขั้นตอน

๑) ทบทวนยุทธศาสตร์เดิม ศักยภาพ และวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำมาเป็นปัจจัยตั้งต้น

๒) รายงานสัมภาษณ์ผู้บริหารของ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล และทบทวนผลงาน และภาพรวมของการ ดำเนินงาน ตามยุทธศาสตร์เดิม และรับฟังข้อคิดเห็นจากทุกหน่วยงาน ในองค์กร

๓) ผลการจัดประชุมร่วมกับหัวหน้าหน่วยงานในองค์กร รวมทั้งผู้มีส่วนได้เสียในการร่วมสรุปผลการทบทวนยุทธศาสตร์เดิม ตลอดจนปัญหา อุปสรรคต่างๆ

๔) สรุปประมวลผลข้อมูลจากแบบสำรวจ เป็นร่าง Force and Fill Analysis ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลในเบื้องต้น

ค. การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอก

๑) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน : นำแนวคิดของ Force and Fill Analysis มาใช้ในการวิเคราะห์สภาพภายในองค์กร เพื่อสรุปจุดเด่น หรือจุดด้อยขององค์กรโดย ทุกประเด็น ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์ (Strategy) โครงสร้าง (Structure) และระบบ (Systems) ซึ่งพิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์ โครงสร้างองค์กรระบบงาน รวมทั้งการพิจารณากิจกรรมเพิ่ม Value Chain Model เครื่องมือในการวิเคราะห์ ชัด ความสามารถและศักยภาพองค์กร เป็นการวิเคราะห์กิจกรรมต่างๆที่องค์กรดำเนินการอยู่ในปัจจุบันพร้อมกำหนดกิจกรรมและความสัมพันธ์ ระหว่างกิจกรรมต่างๆในลักษณะที่ควรจะเป็น เพื่อก่อให้เกิดคุณค่าเพิ่มแก่องค์กรในอนาคต

๒) วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก : การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก นำแนวคิด PEST Analysis จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ เครื่องมือในการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอกขององค์กร แนวโน้มด้านการดำเนินธุรกรรม โอกาสใหม่ๆหรือทางเลือกใหม่ในการทำงานเพิ่มสร้างคุณค่าเพิ่ม ปัจจัยที่จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่การดำเนินงานในอนาคต ผลการวิเคราะห์จะนำมาสรุปเป็นโอกาส ข้อจำกัดขององค์กร โดยศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากปัจจัยพื้นฐานที่สำคัญ ๖ ด้าน ได้แก่ ความมั่นคงทางการเมือง สภาพเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยี กฎหมาย และผลกระทบในด้านสิ่งแวดล้อม

ง. กำหนดทิศทางขององค์กร

- ๑) กำหนดวิสัยทัศน์
- ๒) กำหนดพันธกิจ
- ๓) กำหนดเป้าประสงค์
- ๔) กลยุทธ์

๑.๔ ผลที่คาดว่าจะได้รับ

กรมทรัพยากรน้ำบาดาลมีแผนยุทธศาสตร์ และแผนปฏิบัติการ ๔ ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑ เพื่อเป็นกรอบทิศทางการดำเนินงานขององค์กรตามภารกิจ อำนาจหน้าที่ที่มีความเชื่อมโยงสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาล แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ แผนยุทธศาสตร์การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ระยะ ๑๒ ปี รวมทั้งนโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

บทที่ ๒

กรอบแนวคิดในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๒.๑ การน้อมนำพระราชดำริมาเป็นแนวทาง

การพัฒนาแหล่งน้ำเพื่อการเพาะปลูกหรือการชลประทาน นับว่าเป็นงานที่มีความสำคัญและมีประโยชน์อย่างสำหรับประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ ในการช่วยให้เกษตรกรทำการเพาะปลูกได้อย่างสมบูรณ์ตลอดปี ในปัจจุบันพื้นที่การเพาะปลูกนอกเขตชลประทาน ซึ่งต้องอาศัยเพียงน้ำฝนและน้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติเป็นหลัก ทำให้พืชได้รับน้ำไม่สม่ำเสมอตามที่พืชต้องการ อีกทั้งความผันแปรเนื่องจากฝนตกไม่พอเหมาะกับความต้องการ เป็นผลให้ผลผลิตที่ได้รับไม่ดีเท่าที่ควร พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้วาทะสนพระราชหฤทัยเกี่ยวกับการพัฒนาแหล่งน้ำมากกว่าโครงการพัฒนาอื่นเนื่องมาจากพระราชดำริประเภทอื่นทรงให้ความสำคัญในลักษณะ “น้ำคือชีวิต” ดังพระราชดำรัส ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน เมื่อวันที่ ๑๗ มีนาคม ๒๕๒๙ ความตอนหนึ่งว่า

“...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้ ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้...”

๒.๒ ความสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ ๑๑

ในประเด็นการอนุรักษ์ พื้นฟู และสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีแนวทางหลัก ดังนี้

๒.๒.๑. เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ เพื่อสนับสนุนการเพิ่มประสิทธิภาพการเกษตรให้เกิดความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน และลดปัญหาน้ำท่วม น้ำแล้งได้อย่างยั่งยืน โดยปรับปรุงองค์รกำกับดูแลการจัดการน้ำแบบองค์รวม ทั้งการบริหารจัดการในระบบลุ่มน้ำและการพัฒนาระบบพยากรณ์น้ำเพื่อสร้างความมั่นคงด้านน้ำให้กับประเทศและประโยชน์ในการจัดสรรน้ำที่เป็นธรรม รวมทั้งการป้องกันภัยและเตือนภัยน้ำแล้งและน้ำท่วม

๒.๒.๒. พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำ เพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำที่มีศักยภาพในการกักเก็บน้ำ เพื่อสนับสนุนการสร้าง ความมั่นคงด้านอาหารและพลังงานแก่ประเทศ โดยการเพิ่มพื้นที่ชลประทานและประสิทธิภาพการกระจายน้ำของระบบชลประทานอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม การพัฒนาแหล่งน้ำทั้งแหล่งน้ำผิวดิน แหล่งน้ำบาดาล และแหล่งน้ำในไร่นา ตลอดจนการผันน้ำระหว่างลุ่มน้ำทั้งภายในและระหว่างประเทศ ควบคู่กับการจัดการความต้องการใช้น้ำ โดยคำนึงถึงความสมดุลและเป็นธรรมในการจัดสรรน้ำให้ภาคการใช้น้ำต่างๆ กับปริมาณน้ำต้นทุนที่มีอยู่

๒.๒.๓. พัฒนาและส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ คุ่มค่า และไม่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยจัดระบบการกระจายน้ำให้เหมาะสมในทุกภาคส่วน ทั้งภาคเกษตร อุตสาหกรรม และอุปโภคบริโภค เพื่อลดปัญหาการขาดแคลนน้ำ

๒.๒.๔. จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคอย่างเป็นระบบ โดยจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างผสมผสานตามศักยภาพของพื้นที่ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงน้ำสะอาดได้อย่างทั่วถึง ตลอดจนพัฒนาระบบพยากรณ์น้ำเพื่อประโยชน์ในการจัดสรร การป้องกันภัย และเตือนภัยทั้งจากน้ำแล้งและน้ำท่วม

๒.๓ แผนยุทธศาสตร์การบริหารและพัฒนาทรัพยากรน้ำของประเทศ ระยะ ๑๐ ปี (พ.ศ.๒๕๕๘-๒๕๖๗)

เนื่องจากในปี ๒๕๕๗ มีการเปลี่ยนแปลงประเทศครั้งใหญ่ โดยคณะรักษาความสงบแห่งชาติ (คสช.) ได้เข้ามารักษาความสงบให้กับบ้านเมืองและเร่งดำเนินการปฏิรูปประเทศอย่างจริงจังในทุกด้าน รวมทั้งการปฏิรูประบบการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศโดยการแต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดนโยบายและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ ขึ้นมาด้วยคำสั่ง คสช.ที่ ๘๕/๒๕๕๗ เพื่อให้การพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศไทย เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ป้องกันและบรรเทาปัญหาน้ำแล้ง น้ำท่วม รวมทั้งป้องกันภัยพิบัติให้กับประชาชนได้อย่างแท้จริง ทั้งนี้กรมทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นหน่วยงานหนึ่งที่มีบทบาทและหน้าที่รับผิดชอบทรัพยากรน้ำใต้ดิน จึงมีส่วนร่วมสำคัญอย่างยิ่งในการจัดทำยุทธศาสตร์บริหารจัดการน้ำของประเทศ สำหรับกรอบแนวคิดการจัดทำยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำของประเทศ มีลักษณะที่สำคัญคือการชี้ประเด็น ปัญหา ๓ ด้านได้แก่ การขาดแคลนน้ำหรือน้ำน้อย น้ำท่วมและคุณภาพน้ำ ประกอบด้วย ยุทธศาสตร์หลัก ๖ ประการ คือ พื้นฟูป่าต้นน้ำและลดการพังทลายของหน้าดิน แก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค แก้ไขปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการผลิต(เกษตรอุตสาหกรรม) การป้องกันและบรรเทาอุทกภัย การจัดการคุณภาพน้ำ และการบริหารจัดการ

๒.๔ นโยบายของรัฐบาล แผนพัฒนาและนโยบายอื่นๆ

นโยบายของคณะรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรีแถลงต่อสภานิติบัญญัติ แห่งชาติ เมื่อวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๗ มีส่วนที่เกี่ยวข้องกับทรัพยากรน้ำบาดาล ดังนี้

๒.๔.๑ การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุล ระหว่างการอนุรักษ์กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ได้แก่การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศให้เป็นเอกภาพในทุกมิติ ทั้งเชิงปริมาณและคุณภาพ จัดให้มีแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศและมีกระบวนการบูรณาการ แผนงานและงบประมาณร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดทำแผนงาน ๑๗ โครงการ ไม่เกิดความซ้ำซ้อน มีความเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบ และสอดคล้องกับทิศทางและนโยบายการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ โดยจัดตั้งหรือกำหนดกลไกในการบริหารจัดการน้ำ พร้อมทั้งมีการนำเทคโนโลยีที่มีประสิทธิภาพสูงมาใช้ในระบบของการบริหารจัดการน้ำและการเตือนภัย

๒.๔.๒ การอนุรักษ์ฟื้นฟูและสร้างความมั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มุ่งรักษาและฟื้นฟูที่ป่าและเขตอนุรักษ์พัฒนาระบบฐานข้อมูลและการจัดการองค์ความรู้ให้เป็นเครื่องมือในการวางแผนและบริหารจัดการ ปรับปรุงระบบการบริหารจัดการที่ดินและการจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เร่งรัดการบริหารจัดการน้ำแบบบูรณาการ ปรับปรุงและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนส่งเสริมให้เกิดการใช้น้ำอย่างมีประสิทธิภาพ จัดทำแผนแม่บทโครงสร้างพื้นฐานด้านทรัพยากรน้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค อย่างเป็นระบบ รวมทั้งส่งเสริมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชีวภาพ

๒.๕ นโยบายของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

จากโครงสร้างคณะรัฐมนตรีของ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา ที่จัดให้ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรองนายกรัฐมนตรีฝ่ายความมั่นคง (พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ) ทำให้เป็นที่ประจักษ์ว่ารัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในมิติของการบริหารจัดการเพื่อนำมาสู่ความมั่นคงของประเทศ ซึ่งสามารถทำความเข้าใจในประเด็นดังกล่าวได้ ดังนี้

- ๑) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ต้นทุนความมั่นคงทางเศรษฐกิจ
- ๒) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ต้นทุนความมั่นคงทางพลังงาน
- ๓) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ต้นทุนความมั่นคงทางสังคมและคุณภาพชีวิต

๒.๕.๑ นโยบาย ๕S

- ๑) **Stability** (มั่นคงทุกระดับ) คือ สร้างขวัญกำลังใจและความมั่นคงให้แก่บุคลากร ผู้ปฏิบัติงาน ทุกระดับชั้น ให้เกียรติคนทำงาน สนับสนุนและยกย่องผลงานที่มีคุณภาพ
- ๒) **Strengthening** (กระชับวิธีการ) คือ ปฏิบัติภารกิจด้วยความรวดเร็วกระชับ ตรง ประเด็น และมีมาตรฐานทางด้านวิชาการ ทั้งในมิติของการพัฒนาและการแก้ไขปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยเน้นผลสัมฤทธิ์เป็นหลัก
- ๓) **Show transparency** (ดำเนินงานโปร่งใส) คือ ปฏิบัติงานด้วยความสุจริต โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ทุกขั้นตอน ไม่มีการเรียกรับผลประโยชน์ในทุกกรณี
- ๔) **Strategy** (ใส่ใจกลยุทธ์) คือวางแผนกลยุทธ์แบบบูรณาการทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานให้สามารถปฏิบัติได้จริง เพื่อนำไปสู่ผลงานที่เป็นรูปธรรมอย่างเป็นขั้นตอนและมีประสิทธิภาพสูงสุด (ทำก่อน ทำจริง ทำทันที มีผลสัมฤทธิ์)
- ๕) **Sustainable management** (บริหารจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามพระราชปณิธานสูงสุดด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืน) คือ บริหารจัดการ สงวน อนุรักษ์ ปันฟู ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เป็นรากฐานของสังคมคุณภาพและการเจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจ เพื่อการพัฒนาประเทศไทยอย่างยั่งยืน

๒.๕.๒ นโยบายที่มอบให้ทุกกลุ่มภารกิจนำไปปฏิบัติ

- ๑) **งานด้านบุคลากร :** ปกครองบุคลากรทุกระดับชั้นด้วยระบบคุณธรรมและจริยธรรม ให้การดูแล ขวัญกำลังใจอย่างเป็นรูปธรรม ให้ยึดมั่นและปฏิบัติตามค่านิยม ๑๒ ประการ ของคณะรักษาความสงบแห่งชาติ
- ๒) **งานด้านฐานข้อมูล :** จัดทำฐานข้อมูลภายในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้เป็นหนึ่งเดียวและเชื่อมต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติงานและการตัดสินใจที่ถูกต้อง
- ๓) **งานด้านการดูแลรักษาสสิ่งของอุปกรณ์ :** สนับสนุนและมีการควบคุมการใช้เครื่องมือ

อุปกรณ์และครุภัณฑ์ มีผู้รับผิดชอบชัดเจน มีการซ่อมบำรุงตามวงรอบ และมีการวางแผนจัดหาทดแทนอย่างเป็นระบบ

๔) งานด้านการประชาสัมพันธ์ สร้างการมีส่วนร่วม และปลูกฝังจิตสำนึก CSR (กิจกรรมเพื่อสังคม) สร้างเครือข่าย ทุกภาคส่วน โดยใช้การสื่อสารหลายช่องทาง

๕) งานด้านการปฏิบัติ

- (๑) ดำเนินงานตามโครงการพระราชดำริให้เกิดผลสัมฤทธิ์สูงสุด
- (๒) ลดขั้นตอนและเวลาในการปฏิบัติงาน (มุ่งสู่ One Stop Service)
- (๓) พร้อมปฏิบัติงาน ฝึกฝนและพัฒนาทักษะตามภารกิจ มีแผนปฏิบัติงานชัดเจน
- (๔) ปฏิบัติงานเชิงรุก ประสานความร่วมมือภายใน - ภายนอกหน่วยงาน

๒.๖ แผนยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

วิสัยทัศน์ : องค์กรหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน โดยการมีส่วนร่วมเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี

พันธกิจ :

- ๑) การเสนอแนะนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ กำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลแบบบูรณาการเป็นเขตนํ้าบาดาล / แอ่งนํ้าบาดาลทั่วประเทศ
- ๒) สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู ควบคุมดูแล ส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรนํ้าบาดาลอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม
- ๓) พัฒนาองค์กร บุคลากร เทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรนํ้าบาดาลเพื่อการจัดการที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ :

เพื่อให้การจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืนโดยการมีส่วนร่วมประชาชนได้รับประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี จึงได้กำหนดประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ สงวน อนุรักษ์ พื้นฟู และจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างบูรณาการที่ตอบสนองต่อการพัฒนาและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและเป็นธรรม

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ บริหารจัดการน้ำผิวดินและน้ำใต้ดินอย่างบูรณาการและมีประสิทธิภาพ

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๓ รักษาและฟื้นฟูคุณภาพสิ่งแวดล้อมอย่างมีส่วนร่วม

ประเด็นยุทธศาสตร์ ที่ ๔ การป้องกัน การลดผลกระทบ และการปรับตัวเพื่อรับมือภัยพิบัติทางธรรมชาติและเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๕ การเพิ่มประสิทธิภาพ การจัดการองค์กร และการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เป้าประสงค์ :

๑. พัฒนาระบบงานบริหารราชการ
๒. พัฒนาศักยภาพบุคลากรและระบบการบริหารงานบุคคล
๓. จัดหาเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
๔. ปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้ทันสมัย
๕. พัฒนาน้องความรู้และการจัดการจากการวิจัยและพัฒนา
๖. พัฒนาเครือข่าย การสื่อสาร และระบบฐานข้อมูลทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๗. พัฒนาระบบการติดตามสถานการณ์และการประเมินผลให้มีประสิทธิภาพ
๘. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
๙. บูรณาการความร่วมมือในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทุกภาคส่วนรวมถึงประชาคมอาเซียนและระหว่างประเทศ
๑๐. เพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในระดับพื้นที่และจังหวัด
๑๑. ประชาชนและภาคีเครือข่ายได้รับประโยชน์จากการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม
๑๒. ประชาชน หน่วยงานและองค์กรและผู้ประกอบการต่างๆสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
๑๓. ประชาชนสามารถปรับตัวรับมือกับภัยพิบัติทางธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศอย่างมีประสิทธิภาพและได้รับการเตือนภัยอย่างทันท่วงที
๑๔. ทรัพยากรได้รับการจัดการอย่างสมดุลและยั่งยืน
๑๕. ทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่าและทรัพยากรทางทะเล ทรัพยากรธรณีและความหลากหลายทางชีวภาพได้รับการอนุรักษ์และคุ้มครอง
๑๖. เพิ่มพื้นที่ป่าไม้
๑๗. มีน้ำอุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ
๑๘. อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำผิวดิน
๑๙. ปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพน้ำ
๒๐. อนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำใต้ดิน
๒๑. สิ่งแวดล้อมมีคุณภาพดีขึ้น
๒๒. ปรับปรุงและฟื้นฟูคุณภาพอากาศ
๒๓. เพิ่มขีดความสามารถในการกำจัดขยะ
๒๔. ลดความสูญเสียในชีวิตและทรัพย์สินจากภัยธรรมชาติ และเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- ๒.๕ ลดปริมาณการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

๒.๗ กลุ่มภารกิจด้านทรัพยากรน้ำในแผ่นดิน

๑) วางแผนปฏิบัติงานและดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาและบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ เพื่อแก้ปัญหาที่ท่วม ภัยแล้ง และคุณภาพน้ำ รวมทั้งพัฒนา และบริหารจัดการน้ำอุปโภค บริโภคน้ำเพื่อการเกษตร น้ำเพื่อรักษาระบบนิเวศ และน้ำเพื่ออุตสาหกรรม

๒) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานในกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการน้ำทั้งระบบให้มีความสอดคล้องกัน เช่น การจัดการน้ำเสียของกรมควบคุมมลพิษ การพัฒนาและฟื้นฟูแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มปริมาณน้ำต้นทุนของกรมทรัพยากรน้ำ การเพิ่มพื้นที่ป่าต้นน้ำของกรมป่าไม้ การพัฒนาศักยภาพน้ำบาดาลของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล เป็นต้น

๓) เร่งวางแผนและดำเนินการตามหลักการใช้น้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดิน ให้ทราบถึง water balance account เพื่อนำไปสู่การจัดสรรทรัพยากรน้ำของประเทศ แก้ปัญหาภัยแล้งซ้ำซาก

๒.๘ แนวความคิดเห็นที่ได้จากการสัมภาษณ์และระดมสมองจากบุคลากรภายใน และภายนอกองค์กร

๑) การจัดการความรู้และสารสนเทศน้ำบาดาล

๑.๑) แผนที่น้ำบาดาล: ที่มีลักษณะดังนี้ การเข้าถึงง่าย (Accessibility) การใช้งานสะดวกไม่ซับซ้อน (Usability) มีข้อมูลครบแบบองค์รวม (Holistic Approach) ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับวิชาการ วิจัย ระดับบริหาร และ ระดับประชาชน/ชุมชน โดยมีประเด็นสำคัญ คือ

ก. การเชื่อมโยงข้อมูล (Synchronize) กับคลังข้อมูลน้ำแห่งชาติ และฐานข้อมูลของ cluster หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง

ข. กำหนดคุณลักษณะข้อมูล (Data Attribute) ที่จะใช้ร่วมกับ ในในคลังข้อมูล อาทิ เช่น จำนวนแอ่ง, ศักยภาพ, Draw-down, Recharge rate สถิติการใช้น้ำภาพรวมและการใช้น้ำบาดาล

๑.๒) เผยแพร่องค์ความรู้ : ประเด็นหลัก คือ

ก. ภารกิจและภาพลักษณ์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

ข. คุณประโยชน์น้ำบาดาลและการใช้น้ำบาดาลอย่างยั่งยืน เช่น ภัยแล้ง

ค. การบริหารจัดการแหล่งน้ำบาดาลแบบองค์รวมของพื้นที่ใช้ประโยชน์ อาทิเช่น การจัดทำ ศูนย์เรียนรู้การใช้น้ำบาดาลของชุมชน

๒) การทำงานแบบบูรณาการ และ องค์รวม

ก) การแบ่งปัน ข้อมูล การใช้ข้อมูล, การร่วมลงทุน/งบประมาณ เพื่อการพัฒนา

ข) บูรณาการเชิงภารกิจของหน่วยงาน (Mission-based) : กรมทรัพยากรน้ำบาดาล กับหน่วยดำเนินการ อาทิเช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และ หน่วยงานภาควิชาการ อาทิเช่น สถาบันอุดมศึกษาหน่วยงานด้านการวิจัย

ค) บูรณาการเชิงการใช้ประโยชน์ (Function-Based): น้ำผิวดินกับน้ำใต้ดินทำงานร่วมกับหน่วยงานร่วมทางยุทธศาสตร์ (Strategic Partner)บนแนวคิด น้ำทุกมิติ อาทิเช่น สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม, กรมส่งเสริมการเกษตร, กรมทรัพยากรน้ำ กรมชลประทาน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น

๓) การมีส่วนร่วมของประชาชน

ในการจัดทำแผนการพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาลของภาคประชาสังคม อาทิเช่น ชุมชน ท้องถิ่นหน่วยงานและองค์กรภาคประชาชน

ก) การมีส่วนร่วมกับองค์กรภาคเอกชน: อาทิเช่น สมาเกษตรกร (ชวนทำ MOU), สมาคม อาสาพัฒนาประเทศไทย อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ข) การมีส่วนร่วมแบบชุมชนสัมพันธ์: แบบประชิดติดตัว อาทิเช่น จัดเวทีรับฟังความคิดเห็นงานอาสาสมัครร่วมกับชุมชน และอปท. เพื่อกำกับ ติดตามการใช้ประโยชน์ แหล่งน้ำบาดาลในพื้นที่

ค) ภาคประชาสังคมใช้ Mass Media: การสื่อสารให้รู้ให้เข้าใจรับฟังความคิดเห็นการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล & กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

๔) ความสอดคล้องกับทิศทางของประเทศ

ก) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมฉบับที่๑๑ : แผนการพัฒนาโครงการ Thailand Dream, การเกิดชุมชนเมืองใหม่ ตามเขตเศรษฐกิจใหม่ที่จะเกิดขึ้น อาทิเช่น เขตเศรษฐกิจชายแดน เขตเศรษฐกิจพิเศษ ๖ เขตน้ำบาดาลเข้าสู่ AEC การรองรับวิกฤตการณ์ (Crisis) และ ภัยพิบัติ (Disaster)

ข) การทบทวนบทบาทของกรมทรัพยากรน้ำบาดาลกำหนดจุดยืน (Position) ของกรม ที่ชัดเจน: ว่าเป็น Regulator, Provider (Service & Knowledge), Planner, Operator

ค) ปรับปรุงกระบวนการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล อาทิเช่น การบริหารจัดการ การเฝ้าระวังและการฟื้นฟู

ง) ผลักดันยุทธศาสตร์การบริหารจัดการน้ำบาดาลระดับจังหวัด

จ) กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๕๘ พระราชบัญญัติ กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒

บทที่ ๓

แนวทาง และกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

๓.๑ ทบทวนเอกสาร

เพื่อให้ข้อมูลการกำหนดจัดทำแผนยุทธศาสตร์มีความครบถ้วน และครอบคลุมรอบด้าน จึงได้มีการทบทวนเอกสารที่เกี่ยวข้องอันประกอบด้วย กฎกระทรวงและแผนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการศึกษารวบรวมแนวคิดนโยบายคณะรักษาความสงบแห่งชาติ แผนแม่บทการบริหารจัดการน้ำของประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๑ รวมทั้งยุทธศาสตร์การโครงสร้างประมาณ

๓.๒ สัมภาษณ์ผู้บริหารทุกหน่วยงาน

สัมภาษณ์ผู้บริหารในส่วนกลางและสำนักเขตประเด็น วิสัยทัศน์ วัฒนธรรม ค่านิยมและจัดทำสรุปรวบรวมกลุ่มประเด็นที่สำคัญและท้าทายจากการสัมภาษณ์ นำสู่การกำหนดแนวทางและประเด็น Focus group บุคคลภายนอกและระดมความคิดเห็นหน่วยงานภายในเพื่อสรุปและประมวลข้อมูล

๓.๓ จัดประชุมรับฟังความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอก

จากหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้องและเข้าใจภารกิจงานน้ำบาดาลเพื่อดำเนินการเพื่อรับฟังประเด็นและมุมมองข้อเสนอแนะคาดหวังจากคนภายนอกเพื่อการจัดทำข้อสรุปกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์ที่และรวมการจัดทำร่างประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญวิเคราะห์ จำแนกประเด็นที่สร้างสรรค์ส่งผลต่อวิสัยทัศน์ขององค์กรเพื่อสรุปและประมวลกำหนดหัวข้อประเด็นยุทธศาสตร์ที่สำคัญ

๓.๔ จัดประชุมระดมความคิดเห็นบุคลากรในหน่วยงาน

เพื่อรับฟังความคิดเห็นในเรื่องยุทธศาสตร์ กลยุทธ์แผนงานโครงการ ค่าเป้าหมาย กรอบเวลาดำเนินการ ๒ ครั้ง โดยวิธีการอภิปรายแบ่งกลุ่มระดมสมอง แลกเปลี่ยนเรียนรู้ในกรอบแนวคิด แรงเสริม แรงต้าน (Force and Fill) เพื่อนำไปวิเคราะห์จัดกลุ่มข้อมูลความคิดเห็นและจัดทำข้อเสนอร่างยุทธศาสตร์เบื้องต้น เสนอคณะทำงานให้ความเห็นชอบและข้อเสนอแนะเบื้องต้น

๓.๕ จัดประชุมบุคลากรของทุกหน่วยงานภายในกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

เพื่อนำเสนอร่างยุทธศาสตร์รับฟังข้อเสนอแนะที่มีต่อประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด และแผนงานโครงการ จากนั้นจึงนำข้อเสนอแนะที่ได้รับฟังจากที่ประชุมไปปรับปรุงจัดทำโครงร่าง ยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล (๒๕๕๘-๒๕๖๑) พร้อมทั้งแผนปฏิบัติการ ๔ ปี นำเสนอร่างยุทธศาสตร์ และแผนที่ยุทธศาสตร์ต่อที่ประชุมของผู้บริหารของกรม โดยใช้กรอบทฤษฎีความสมดุลขององค์กร (Balance scord card) และหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

แผนภูมิที่ ๑ แสดงขั้นตอนและกระบวนการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

๑. การศึกษาทบทวนเอกสารข้อมูล

รวบรวมข้อมูล กฎระเบียบ แผน
นโยบายที่สำคัญ

นโยบายรัฐบาล คสช.

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฉบับที่ 11

ยุทธศาสตร์การโครงสร้างประมาณ

ยุทธศาสตร์กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ

สิ่งแวดล้อม ฯลฯ

สัมภาษณ์ผู้บริหาร ผู้เกี่ยวข้อง

วิสัยทัศน์ ทิศทาง พันธกิจ แนวทาง

เป้าประสงค์ ค่านิยม

ข้อเสนอแนะฯ

๒. การจัดประชุมรับฟังข้อคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิจากหน่วยงานภายนอกและเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากร น้ำบาดาล

Focus group

- ค้นหา มุมมอง ประเด็นยุทธศาสตร์ ความท้าทายระยะ ๔ ปี ครอบคลุมทุกมิติ
- ปัจจัยการเปลี่ยนแปลงภายใน และภายนอก
- จะได้โครงร่างกรอบแนวคิดยุทธศาสตร์

๓. การจัดประชุมระดมความคิดเห็นของภายในหน่วยงาน

รวบรวมเป้าประสงค์หลัก
ยุทธและแผนงานฯ

ใช้เทคนิคสร้างแรงเสริม ลดแรงต้าน

ปิด Gap ในองค์กร

จัดทำโครงร่าง
ยุทธศาสตร์เบื้องต้น

- เสนอคณะทำงานฯ ให้ความเห็นชอบเบื้องต้นเพื่อเป็นการสอบถามสาระสำคัญ

๔. การจัดประชุมรับฟังความคิดเห็นหน่วยงานอื่นที่เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียประกอบหน่วยงาน ภายนอกประมาณ ๑๕ - ๒๐ หน่วยงานและเจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

นำเสนอโครงร่างยุทธศาสตร์เบื้องต้น

ได้รับความคิดเห็น - ข้อเสนอแนะ

จัดทำโครงร่างยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์

นำเสนอโครงร่างยุทธศาสตร์ฉบับสมบูรณ์ ๔ ปี (๒๕๕๘-๒๕๖๑)
ต่อผู้บริหารของกรม เพื่อพิจารณาและประกาศใช้เป็นทางการต่อไป

บทที่ ๔

แผนยุทธศาสตร์กรมทรัพยากรน้ำบาดาล

(พ.ศ. ๒๕๕๘ - ๒๕๖๑)

๔.๑ บทวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล

๑) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๒๒ พฤษภาคม ๒๕๕๑ กำหนดให้กรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบาย แผน มาตรการบริหารจัดการ พัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล

(๒) ควบคุม กำกับ ดูแล เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำบาดาลให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

(๓) ดำเนินการสำรวจประเมินศักยภาพ การพัฒนา การอนุรักษ์ ฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล รวมทั้งการใช้ประโยชน์น้ำบาดาล และการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์สูงสุด

(๔) ติดตาม ประเมินผล และตรวจสอบการบริหารจัดการ อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล และผลกระทบที่เกิดจากการพัฒนาทรัพยากรน้ำบาดาล

(๕) ศึกษา วิจัย และพัฒนากำหนดมาตรฐาน เทคโนโลยีใหม่ด้านน้ำบาดาล เพื่อการบริหารจัดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล

(๖) เป็นศูนย์ข้อมูลสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล

(๗) ตรวจสอบ วิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลเพื่ออุปโภคบริโภค เกษตรกรรมและอุตสาหกรรม

(๘) ดำเนินการและสนับสนุนเกี่ยวกับการเจาะและพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนการอุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และการเกษตรในพื้นที่ที่ได้รับมอบหมาย และพื้นที่ที่การหาแหล่งน้ำบาดาลที่ต้องใช้วิชาอุทกธรณีวิทยาขั้นสูง และพื้นที่ประสบภัยพิบัติธรรมชาติ

(๙) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อเตรียมความพร้อมในภาวะฉุกเฉิน รวมทั้งการแก้ไขและบรรเทาปัญหาวิกฤตภัยธรรมชาติทั้งภัยแล้ง และน้ำท่วม

(๑๐) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมหรือตามที่กระทรวงหรือคณะรัฐมนตรีมอบหมาย

๒) ค่านิยมของกรม คือ “สามัคคีเยี่ยม เปี่ยมด้วยน้ำใจ ใฝ่ผลสัมฤทธิ์ มุ่งจิตบริการ”

๓) วัฒนธรรมขององค์กร ได้แก่ ปฏิบัติงานแบบมืออาชีพ เสริมสร้างกระบวนการมีส่วนร่วม

๔) ลักษณะโดยรวมของบุคลากร จำแนกตามประเภทของบุคลากร รวมทั้งสิ้น ๑,๔๓๕ อัตรา(ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ ลูกจ้างชั่วคราว) รวมทั้งกรอบอัตรากำลังและอัตรากำลังของส่วนราชการ ณ สิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๗ มีรายละเอียด ดังนี้

- จำนวนข้าราชการกรมทรัพยากรน้ำบาดาล	๔๑๖	อัตรา	คิดเป็นร้อยละ	๒๘.๙๙
- จำนวนลูกจ้างประจำ	๗๒๑	อัตรา	คิดเป็นร้อยละ	๕๐.๒๔
- จำนวนพนักงานราชการ	๒๙๘	อัตรา	คิดเป็นร้อยละ	๒๐.๗๗

๕) เทคโนโลยีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ที่สำคัญในการให้บริการและปฏิบัติงาน มีดังนี้

- ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม อาทิเช่น การสำรวจแหล่งน้ำบาดาลด้วยวิธีธรณีฟิสิกส์ ขั้นสูง (Advance Airborne Time- Domain Electromagnetic Survey : ATDEM) Resistivity ๒ D ๓ D โปรแกรมแปลความหมายนวัตกรรมธรณีฟิสิกส์น้ำดื่มเคลื่อนที่ RO

- ด้านอุปกรณ์ อาทิเช่นเครื่องสำรวจธรณีฟิสิกส์บนผิวดิน ได้แก่ Resistivity, EM, ๒D-Imagin ๓ D Micro gravity ๓ D, Seismic เครื่องสำรวจธรณีฟิสิกส์ใต้ผิวดิน ได้แก่ E-log

- ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก สถานที่ให้บริการ สถานที่ทำงาน มี ๒ อาคารสำนักงาน อาคารที่ ๑ สูง ๘ ชั้น อาคารที่ ๒ สูง ๕ ชั้น และมีสำนักทรัพยากรน้ำบาดาลในภูมิภาค ๑๒ เขต

๖) กลุ่มผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของส่วนราชการ มี ๓ กลุ่ม

- ก.ประชาชน กลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการอุปโภคบริโภคกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร
- ข.หน่วยงานภาครัฐ อปท. ราชการส่วนกลาง ภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ สถาบันการศึกษา
- ค.ภาคเอกชน/ผู้ประกอบการกลุ่มผู้ใช้น้ำบาดาลเพื่อธุรกิจ (การค้า) และธุรกิจบริการ บริษัท โรงงานอุตสาหกรรม

๔.๒ วิสัยทัศน์ พันธกิจ ประเด็นยุทธศาสตร์ เป้าประสงค์ กลยุทธ์

๑) วิสัยทัศน์ : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน เพื่อความผาสุกของประชาชน

เป็นแนวคิดที่เชื่อมโยงกับ สิ่งที่มีชีวิตทุกชนิดในโลก ได้ประกาศให้วันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๕๘ ใน “วันน้ำของโลก” หรือ “World Day for Water” เพื่อระลึกถึงความสำคัญของน้ำ ซึ่งเป็นความต้องการขั้นพื้นฐาน ของสิ่งมีชีวิตทุกชนิดในโลก อีกทั้งกระตุ้นให้เกิดการตื่นตัวในหมู่มวลมนุษยชาติในเรื่อง การอนุรักษ์น้ำ ช่วยกันดูแล บำรุงรักษา การพัฒนาแหล่งน้ำ และจัดการทรัพยากรน้ำจืดอย่างยั่งยืนสำหรับอนาคต รวมทั้งแผนบริหารจัดการน้ำของประเทศไทยที่กำหนดว่าจะบริหารจัดการทรัพยากรน้ำอย่างป็นระบบทุกมิติ นั้นหมายถึงความยั่งยืนก็เป็นมิติหนึ่งด้วย ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับยุทธศาสตร์ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ที่เน้นบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน จึงอาจกล่าวได้ว่าวิสัยทัศน์ของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล มีความมุ่งมั่นและจริงจังกับอนาคตอย่างมาก คือ “การมุ่งบรรลุผลสัมฤทธิ์ในการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล เพื่อให้สามารถใช้คู่กับประเทศไทยตลอดไปอย่าง ไม่สิ้นสุด กรมทรัพยากรน้ำบาดาล จึงต้องมีเป้าหมายร่วมกันอย่างชัดเจนในการอนุรักษ์ปกป้องและกักเก็บดูแล การใช้น้ำบาดาลอย่างสมดุลเพื่ออนาคตของลูกหลานตลอดไป ด้วยเครื่องมือทางการบริหารหลัก ๔ ประการ คือการวางแผนที่ดี การจัดองค์กรที่มีสมรรถนะ การอำนวยความสะดวกที่มีประสิทธิภาพ และการกำกับควบคุมอย่างเข้มแข็ง ภายใต้ฉันทามติน้ำบาดาล ซึ่งมีประเด็นที่สำคัญ ๔ ประเด็นยุทธศาสตร์” ดังจะได้กล่าวต่อไป

๒) พันธกิจ เป็นขอบเขตหน้าที่ ที่ถูกกำหนดไว้ในกฎกระทรวง

- ก) เสนอแนะนโยบาย กฎหมาย กฎระเบียบ กำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนบริหารจัดการจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลแบบบูรณาการเป็นเขตน้ำบาดาล/แอ่งน้ำบาดาลทั่วประเทศ

- ข) สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ พื้นฟู ควบคุมดูแล ส่งเสริมสนับสนุน เทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม

ค) พัฒนางองค์กร บุคลากร เทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาล
เพื่อการจัดการที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

๓) ประเด็นยุทธศาสตร์มี ๔ ประเด็น

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ : ประเมินศักยภาพและพัฒนา น้ำบาดาลอย่างทั่วถึงและสมดุล

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ : อนุรักษ์ พื้นฟู กำกับดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างเหมาะสม
และยั่งยืน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ : เสริมสร้างขีดสมรรถนะขององค์กรและการมีส่วนร่วมของ
ประชาชน

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ : พัฒนาความร่วมมือและกลไกรองรับภาวะวิกฤตและภัยพิบัติใน
ประเทศและอาเซียน

๓.๑) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ :

ประเมินศักยภาพและพัฒนา น้ำบาดาลอย่างทั่วถึงและสมดุล

เป้าประสงค์ :

- ๑.๑) มีข้อมูลน้ำบาดาลต้นทุนในระดับจังหวัดที่ชัดเจน
- ๑.๒) ประชาชนมีน้ำที่มีคุณภาพใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ
- ๑.๓) เพิ่มน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรกรรม
- ๑.๔) ประชาชนได้รับทราบข้อมูลน้ำบาดาลอย่างละเอียด ครบถ้วนและทันสมัย

กลยุทธ์ : เร่งทำแผนที่จัดการข้อมูล และพัฒนา น้ำบาดาล ทำแผนความต้องการใช้น้ำ
บาดาลเพิ่มพื้นที่น้ำบาดาลเพื่อการเกษตร เพิ่มบูรณาการและเผยแพร่ข้อมูล

- ๑.๑.๑) เร่งรัดการจัดทำแผนที่น้ำบาดาลรายจังหวัด
- ๑.๑.๒) เร่งรัดจัดทำแผนที่น้ำบาดาล ความละเอียดสูงในพื้นที่หาน้ำยาก และเขตเศรษฐกิจฯ
ให้มีความแม่นยำขึ้นเพื่อเพิ่มการพัฒนา น้ำบาดาลขึ้นมาใช้ให้เหมาะสมกับพื้นที่
- ๑.๑.๓) เร่งรัดพัฒนา น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลในพื้นที่เป้าหมายให้ครบถ้วน
- ๑.๑.๔) เร่งรัดพัฒนา น้ำบาดาลและระบบประปาบาดาลในพื้นที่เป้าหมายให้ครบถ้วน
- ๑.๑.๕) ผลักดันการเข้าถึงแหล่งทุนของกองทุนฯ ขอรับการสนับสนุนงบประมาณจากกองทุน
พัฒนา น้ำบาดาล เพื่อการเจาะสำรวจและศึกษาวิจัย
- ๑.๒.๑) เร่งจัดทำแผนพัฒนาการใช้ประโยชน์ของน้ำบาดาลเชิงรุกแบบองค์รวม เพื่อแก้ไข
ปัญหาการขาดแคลนน้ อุปโภคบริโภค
- ๑.๓.๑) พัฒนาระบบสารสนเทศฐานข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำบาดาลให้ทันสมัยและทั่วถึงรองรับ
ทุกฐานข้อมูลในการใช้ประโยชน์และเผยแพร่อย่างทั่วถึง
- ๑.๔.๑) เร่งเพิ่มพื้นที่เกษตรกรรมจากน้ำบาดาล
- ๑.๔.๒) บูรณาการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการ
บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล

๓.๒) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๒ :

อนุรักษ์ ปันฟู กำกับดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างเหมาะสมและยั่งยืน

เป้าประสงค์ :

- ๒.๑) แหล่งน้ำบาดาลได้รับอนุรักษ์ปกป้องและจัดการอย่างยั่งยืน
 - ๒.๒) เพิ่มแนวทางและบทบาทการตรวจสอบแหล่งน้ำบาดาลที่ระดับน้ำลดต่ำมาก เพื่อวางแผนปันฟู
 - ๒.๓) ปันฟูบำบัดแหล่งน้ำบาดาลที่ได้รับการปนเปื้อน
 - ๒.๔) เพิ่มบทบาทกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อเสริมภารกิจทุกด้าน
 - ๒.๕) เพิ่มประสิทธิภาพระบบติดตามสถานการณ์น้ำบาดาล และการแจ้งเตือนประชาชน
 - ๒.๖) ประชาชน หน่วยงาน องค์กรและผู้ประกอบการต่างๆสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
 - ๒.๗) ผลักดันปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้ทันสมัย
- กลยุทธ์ : มุ่งทำข้อตกลง(MOU) คู่ครองพื้นที่น้ำบาดาลและมาตรการเชิงรุก เน้นการมีส่วนร่วม สร้างแรงจูงใจเพิ่มแนวทางใช้งบกองทุนฯ เผยแพร่ข้อมูล สถานการณ์ น้ำบาดาล พัฒนากฎหมาย และเพิ่มการประชาสัมพันธ์
- ๒.๑.๑) ผลักดันการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๑.๒) ประกาศเขตคุ้มครองพื้นที่เติมน้ำบาดาลที่สำคัญและมาตรการคุ้มครองที่เกี่ยวข้อง
 - ๒.๑.๓) เพิ่มมาตรการเชิงรุกทั้งด้านกฎหมายและเน้นการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน
 - ๒.๑.๔) สร้างความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายในระดับพื้นที่
 - ๒.๓-๑) เพิ่มแนวทางการขอรับการจัดสรรงบประมาณจากกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลหรือ งบประมาณอื่นๆ
 - ๒.๓.๒) บริหารเงินกองทุนพัฒนาน้ำบาดาลให้บรรลุเป้าหมายตามแผนแม่บทฯ
 - ๒.๔.๑) พัฒนาเครือข่ายสังเกตการณ์น้ำบาดาลเพื่อการเผยแพร่ข้อมูลได้อย่างทันสมัยและครอบคลุม (แหล่งน้ำบาดาลที่สำคัญของประเทศรวมทั้งพื้นที่เสี่ยงต่อการปนเปื้อนสู่แหล่งน้ำบาดาล)
 - ๒.๕.๑) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้แก่เจ้าหน้าที่และผู้ประกอบการให้ตระหนักถึงคุณค่าและมูลค่าของแหล่งน้ำบาดาล
 - ๒.๖.๑) ปรับปรุงพัฒนากฎหมายน้ำบาดาลให้มีประสิทธิภาพและทันสมัย
 - ๒.๖.๒) เพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนเข้าใจกฎหมายน้ำบาดาลอย่างทั่วถึงกว้างขวางและต่อเนื่อง

๓.๓) ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๓ :

เสริมสร้างขีดสมรรถนะขององค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน

เป้าประสงค์ :

- ๓.๑) บุคลากรปฏิบัติงานตามมาตรฐานและได้รับการพัฒนาขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงาน
- ๓.๒) ระบบการบริหารจัดการน้ำบาดาลในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น
- ๓.๓) ระบบสารสนเทศน้ำบาดาลทันสมัย และเหมาะสมกับการใช้งานในทุกระดับ
- ๓.๔) พัฒนาน้องค์ความรู้และการจัดการความรู้ทุกรูปแบบ
- ๓.๕) จัดหาเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ
- ๓.๖) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นกลไกเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

กลยุทธ์ : พัฒนาบุคลากรและการจัดการความรู้ เพิ่มศักยภาพสำนักงานเขต

พัฒนาสารสนเทศ สร้างความเข้มแข็งทั้งกลุ่มผู้ใช้น้ำและเครือข่าย

- ๓.๑.๑) พัฒนาศักยภาพบุคลากรทุกระดับให้มีความเชี่ยวชาญครอบคลุมภารกิจ ขององค์กรในทุกมิติ
- ๓.๑.๒) เร่งรัดจัดทำคู่มือการปฏิบัติงานเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกให้แก่ผู้รับบริการ
- ๓.๒.๑) บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลเป็นรายแอ่งอย่างยั่งยืน
- ๓.๒.๒) เสริมสร้างศักยภาพด้านการกำกับดูแลการประกอบกิจการน้ำบาดาลของสำนักทรัพยากรน้ำบาดาล เขต ๑-๑๒
- ๓.๒.๓) เสริมสร้างศักยภาพในการวิเคราะห์คุณภาพน้ำบาดาลของ สทบ.เขต
- ๓.๓.๑) พัฒนาระบบฐานข้อมูลที่สะดวกต่อการเข้าถึงของประชาชน และเป็นข้อมูลที่ผู้บริหารใช้ประกอบการตัดสินใจ(DSS)
- ๓.๓.๒) เร่งรัดการพัฒนาเครือข่ายและระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล
- ๓.๓.๓) พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศภายในองค์กรให้สอดคล้องกับภารกิจ
- ๓.๔.๑) ส่งเสริมและพัฒนาระบบการจัดการความรู้เป็นรูปธรรม มีประสิทธิภาพเป็นปัจจุบัน ถูกต้องและสามารถใช้งานแบบบูรณาการได้
- ๓.๕.๑) เร่งรัดจัดหาเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอและมีคุณภาพ
- ๓.๖.๑) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับกลุ่มผู้ใช้น้ำในระดับพื้นที่
- ๓.๖.๒) เสริมสร้างความเข้มแข็งให้เครือข่ายน้ำบาดาล

๔. ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๔ :

พัฒนาความร่วมมือและกลไกรองรับภาวะวิกฤตและภัยพิบัติ ทั้งในประเทศและอาเซียน
เป้าประสงค์ :

๔.๑) ประชาชนได้รับบริการการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรน้ำบาดาลในภาวะวิกฤติและภัยพิบัติ

ได้อย่างเหมาะสม

๔.๒) ประชาชนมีแหล่งน้ำสำรองเพิ่มขึ้นในภาวะวิกฤต

๔.๓) ความเป็นผู้นำในประชาคมอาเซียนด้านน้ำบาดาล

กลยุทธ์ : คาดการณ์พื้นที่ภัยแล้ง ปรับโครงสร้าง กำหนดขั้นตอน ร่วมมือเครือข่าย
เพิ่มจุดจ่ายน้ำและขยายบทบาทเป็นผู้นำอาเซียน

๔.๑-๑) พัฒนาการวิเคราะห์ข้อมูลศักยภาพน้ำบาดาลเพื่อคาดการณ์พื้นที่ประสบภัยในภาวะวิกฤติให้สามารถสนับสนุนข้อมูลแหล่งน้ำบาดาลในการแก้ปัญหาได้อย่างทันที่

๔.๑-๒) ปรับเพิ่มโครงสร้างศูนย์อำนวยการและปฏิบัติการน้ำบาดาลในภาวะวิกฤตอย่างถาวร

๔.๑-๓) กำหนดมาตรการและ ขั้นตอนในการแก้ไขปัญหาวิกฤติการณ์ ภัยพิบัติ

๔.๑-๔) เตรียมความพร้อมร่วมกับภาคีเครือข่าย

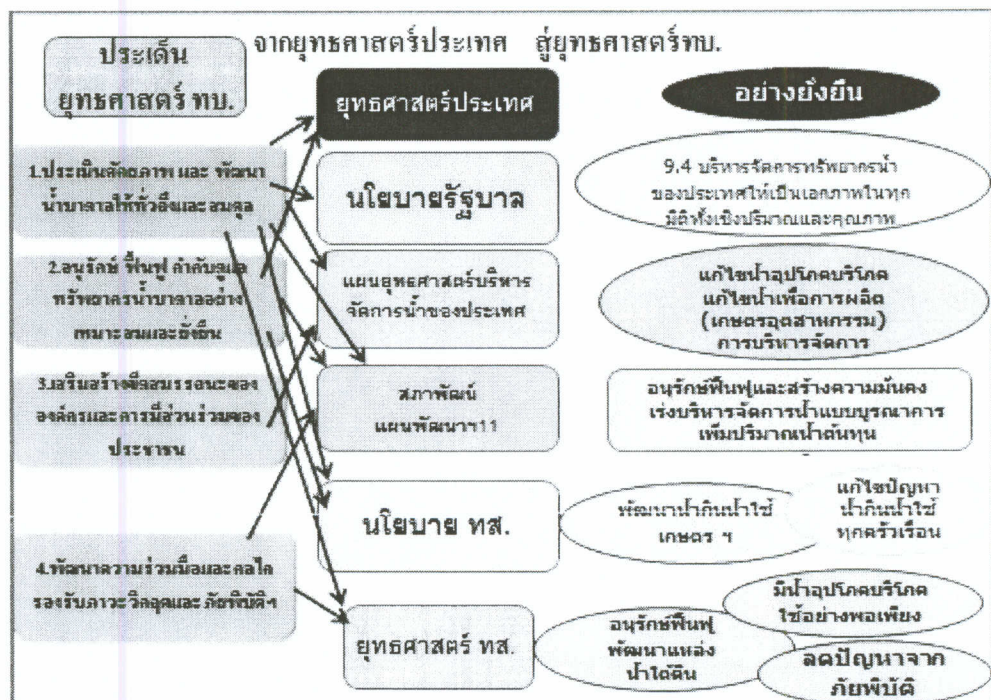
๔.๑-๕) เร่งสร้างจุดจ่ายน้ำถาวรเพิ่มขึ้นในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง

๔.๒-๑) เพิ่มเครือข่ายแหล่งน้ำบาดาลต้นทุนจากสิ่งก่อสร้างที่กรมจัดทำไว้

๔.๓.๑) เสริมสร้างบทบาทการนำในการบริหารจัดการน้ำบาดาลในประชาคมอาเซียน

๔.๓ ความเชื่อมโยงแผนที่ยุทธศาสตร์

แผนภูมิที่ ๒ แสดงความเชื่อมโยงของประเด็นยุทธศาสตร์

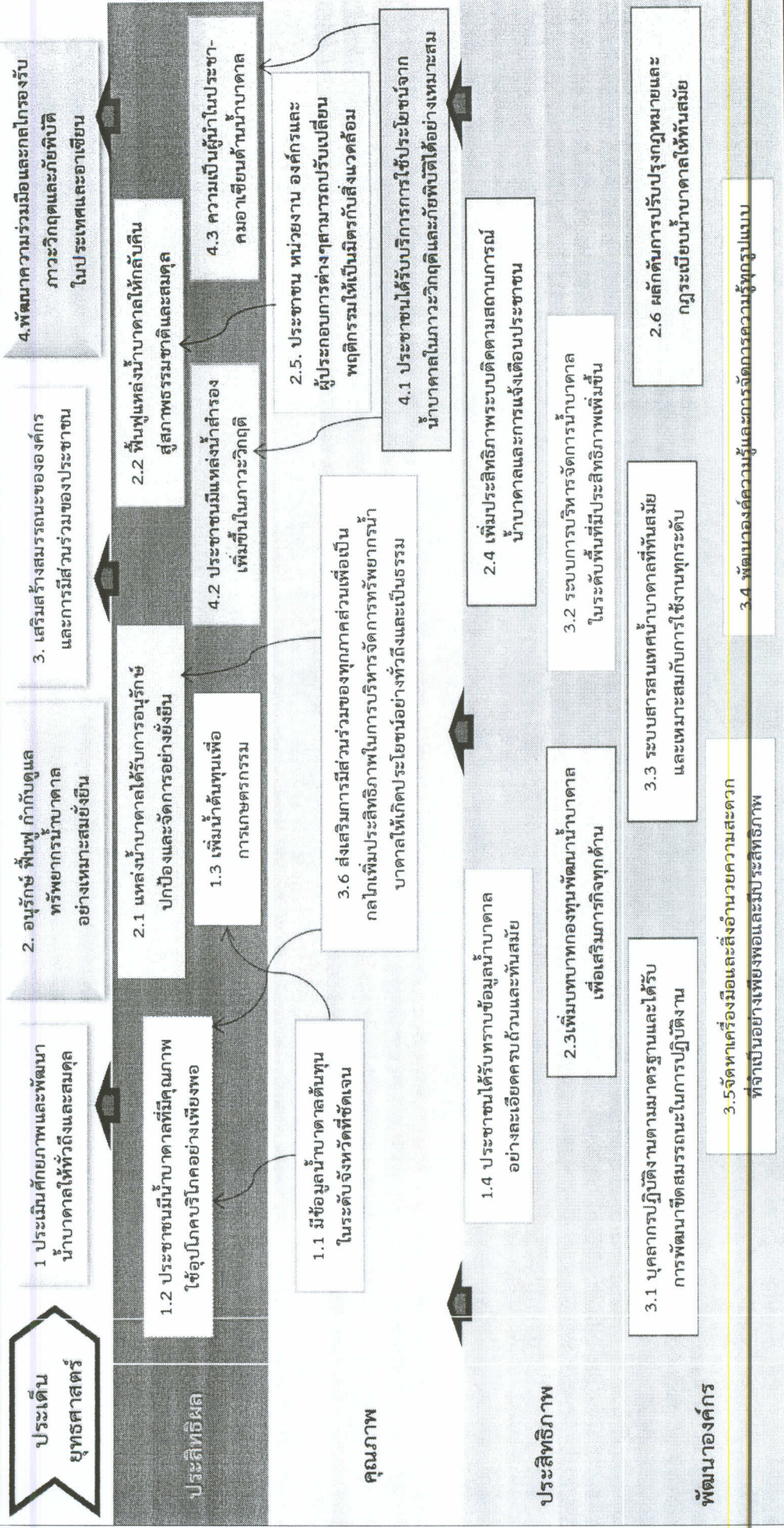
แผนฟื้นฟูทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. 2558-2561

พันธกิจ

1. การเสนอแนะนโยบาย กฎหมาย ระเบียบ กำหนดมาตรฐานและจัดทำแผนบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลแบบบูรณาการเป็นเขตน้ำบาดาล/แอ่งน้ำบาดาลทั่วประเทศ
2. สำรวจ ประเมินศักยภาพ พัฒนา อนุรักษ์ฟื้นฟู ควบคุมดูแล ส่งเสริมสนับสนุนเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืนโดยประชาชนมีส่วนร่วม
3. พัฒนาระบบข้อมูลเทคโนโลยีและถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อการจัดการที่เป็นเอกภาพและยั่งยืน

วิสัยทัศน์ : บริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างยั่งยืน เพื่อความผาสุกของประชาชน

ตารางยุทธศาสตร์ กรมทรัพยากรน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๕๘-๒๕๖๑

เป้าประสงค์ กลยุทธ์ ตัวชี้วัด ค่าเป้าหมาย แผนงานโครงการ

ลำดับที่	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์ ทบ.	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	แผนโครงการ
๑	๑. ประเมินศักยภาพและพัฒนาใช้น้ำบาดาลอย่างทั่วถึงและสมดุล	๑.๑ ประชาชน มีน้ำที่มีคุณภาพใช้อุปโภคบริโภคอย่างเพียงพอ	๑.๑ ร้อยละความสำเร็จของหมู่บ้านที่มีน้ำกินน้ำใช้เทียบเป้าหมายที่กำหนด	๑๐๐ % ๖,๕๕๓ ๖,๑๓๒ แห่ง (ปี ๒๕๕๘ - ๒๕๖๐) ๑๐๐ % ๑๐๐ %	๑.๑.๑ โครงการศึกษาสำรวจและจัดทำแผนที่น้ำบาดาลชั้นรายละเอียด มาตราส่วน ๑:๕๐,๐๐๐ (ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตอนล่างปี ๒๕๕๘) ๑.๑.๒ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อแก้ไขปัญหาการขาดแคลนน้ำอุปโภคบริโภค ๑.๑.๓ การพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนน้ำดื่มให้กับโรงเรียนทั่วประเทศ ✚ งบปกติปี๕๘ ๑.๑.๔ โครงการจัดหาแหล่งน้ำบาดาลที่มีคุณภาพเพื่อใช้ในการบรรเทาและแก้ไขปัญหาความขาดแคลนน้ำของประชาชนในพื้นที่แล้งซ้ำซากและมีปัญหาคุณภาพน้ำเค็ม(ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือปี ๕๘) ๑.๑.๕ ค่าใช้จ่ายในการพัฒนาแหล่งน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
		๑.๒ มีข้อมูลน้ำบาดาลต้นทุนในระดับจังหวัดที่ชัดเจน	๑.๒ ร้อยละของแอ่งน้ำบาดาลตามเป้าหมายได้ดำเนินการแล้วเสร็จ	๑๑ แอ่ง	๑.๒.๑ การสำรวจศักยภาพน้ำบาดาลเพื่อการบริหารจัดการทั่วประเทศ
		๑.๓ เพิ่มน้ำต้นทุนเพื่อการเกษตรกรรม	๑.๓ จำนวนแห่งที่พัฒนาน้ำบาดาลขึ้นมาใช้เพื่อการเกษตรกรรมร้อยละของประชาชนที่รับทราบข้อมูลและมีความพึงพอใจ	- ๖,๓๘๕ แห่ง - ๓๓๓ แห่ง	๑.๓.๑ โครงการพัฒนาน้ำบาดาลเพื่อการเกษตรในพื้นที่ประสบภัยแล้ง ๑.๓.๒ โครงการส่งเสริมการบูรณาการเพื่อการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำบาดาลร่วมกับน้ำผิวดินบนพื้นที่เกษตรน้ำฝนรายจังหวัด

ลำดับที่	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์ ทบ.	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	แผนโครงการ
		๑.๔ ประชาชนได้รับทราบข้อมูลน้ำบาดาลอย่างละเอียด ครบถ้วนและทันสมัย	๑.๔ ร้อยละของประชาชนที่ได้รับทราบข้อมูลและมีความพึงพอใจ	๑๐๐ %	๑.๔.๑ โครงการพัฒนาระบบสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาลเพื่อสนับสนุนการตัดสินใจ
๒.	๒. อนุรักษ์ฟื้นฟู กำกับดูแลทรัพยากรน้ำบาดาลอย่างเหมาะสมและยั่งยืน	๒.๑ แหล่งน้ำบาดาลได้รับการอนุรักษ์ ปกป้องและจัดการอย่างยั่งยืน	๒.๑ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการอนุรักษ์ ปกป้อง	๗๗ แห่ง	๒.๑ โครงการสำรวจและศึกษาค่าพื้นฐานโลหะหนัก ในน้ำบาดาล (ในพื้นที่ภาคกลางและตะวันออกปี ๒๕๕๘)
		๒.๒ ฟื้นฟูแหล่งน้ำบาดาลให้กลับคืนสู่สภาพธรรมชาติและสมดุล	๒.๒ จำนวนพื้นที่ที่ได้รับการฟื้นฟู แหล่งน้ำบาดาล	๙ แห่ง	๒.๒.๑ การบรรเทาและแก้ไขปัญหาการลดลงของระดับน้ำบาดาล โดยการเติมน้ำลงสู่ชั้นน้ำบาดาล
		๒.๓ เพิ่มบทบาทกองทุนพัฒนา น้ำบาดาลเพื่อเสริมภารกิจทุกด้าน	๒.๓ จำนวนโครงการที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ		อยู่ระหว่างดำเนินการจัดทำโครงการ
		๒.๔ เพิ่มประสิทธิภาพระบบติดตามสถานการณ์น้ำบาดาล และการแจ้งเตือนประชาชน	๒.๔ ร้อยละความสำเร็จในการแจ้งเตือนประชาชนเกี่ยวกับสถานการณ์น้ำบาดาล	๑๒ แอ่ง	๒.๔.๑ ค่าใช้จ่ายในการวางเครือข่ายบ่อสังเกตการณ์น้ำบาดาลเพื่อติดตามสถานการณ์น้ำบาดาล
		๒.๕ ประชาชนหน่วยงาน องค์กรและผู้ประกอบการต่างๆ สามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม	๒.๕ ร้อยละความสำเร็จในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและจิตสำนึกอนุรักษ์น้ำบาดาล		
		๒.๖ ผลักดันปรับปรุงกฎหมายและกฎระเบียบให้ทันสมัย	๒.๖ จำนวนกฎหมายที่ได้รับการปรับปรุง		

ลำดับที่	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์ ทบ.	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	แผนโครงการ
๓.	๓.เสริมสร้างขีดสมรรถนะขององค์กรและการมีส่วนร่วมของประชาชน	๓.๑ บุคลากรปฏิบัติงานตามมาตรฐานและได้รับการพัฒนาขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงาน	๓.๑ ร้อยละของบุคลากรได้รับการอบรมหรือดูงานตามเป้าหมายที่กำหนด	๔๐๐ คน	๓.๑.๑ โครงการพัฒนาบุคลากร ๓.๑.๒ พัฒนาขั้นตอนมาตรฐานในการปฏิบัติงานให้ทั่วถึง ถูกต้องและเข้าใจได้ง่าย
		๓.๒ ระบบการบริหารจัดการน้ำบาดาลในระดับพื้นที่และระดับจังหวัดมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น	๓.๒ ร้อยละของพื้นที่มีระบบบริหารจัดการน้ำบาดาลตามเป้าหมายที่กำหนด		๓.๒.๑ ค่าใช้จ่ายในการกำกับควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาล
		๓.๓ ระบบสารสนเทศน้ำบาดาลทันสมัย ถูกต้องและเหมาะสมกับการใช้งานในทุกระดับ (System : Software & People ware)	๓.๓ จำนวนระบบสารสนเทศได้รับการพัฒนา	๓ ระบบ	๓.๓.๑ พัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำบาดาลที่สะดวกต่อการเข้าถึงของประชาชน ๓.๓.๒ พัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทรัพยากรน้ำบาดาล ๓.๓.๓ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเทคโนโลยีระบบเทคโนโลยีและการสื่อสาร
		๓.๔ พัฒนาน้องความรู้และการจัดการความรู้ทุกรูปแบบ	๓.๔ จำนวนชุดความรู้หรือคู่มือได้รับการจัดทำขึ้น		๓.๔.๑ จากตัวบุคคล ๓.๔.๒ จากงานวิจัย
		๓.๕ จัดหาเครื่องมือและสิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	๓.๕ จำนวนเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ได้รับการจัดหา	๑๐๐%	
		๓.๖ การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อเป็นกลไกเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาลให้เกิดประโยชน์อย่างทั่วถึงและเป็นธรรม	๓.๖ ระดับความสำเร็จในการมีส่วนร่วม	๑๐๐%	๓.๖.๑ การสนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำและภาคีเครือข่ายน้ำบาดาลและเยาวชนน้ำบาดาลให้มีความเข้มแข็ง ๓.๖.๒ การรับฟังความคิดเห็นและส่งเสริมสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำบาดาล ๓.๖.๓ แผนงานสนับสนุนให้เครือข่ายอาสาพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน ๓.๖.๔ สนับสนุนและส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านน้ำบาดาลให้แก่เครือข่าย

ลำดับที่	ประเด็นยุทธศาสตร์	เป้าประสงค์ ทบ.	ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	แผนโครงการ
					๓.๖.๕ ผลักดันการสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔.	๔. พัฒนา ระบบและกลไก รองรับภาวะ วิกฤตและ ภัยพิบัติทั้งใน ประเทศและ เชื่อมโยงสู่ AEC	๔.๑ ประชาชนได้รับ บริการการใช้ประโยชน์ จากทรัพยากรน้ำ บาดาลในภาวะวิกฤติ และภัยพิบัติได้อย่าง เหมาะสม	๔.๑ ร้อยละของ ประชาชนได้รับน้ำ อุปโภคบริโภคทัน ต่อสถานการณ์	๑๐๐%	๔.๑.๑ พัฒนาระบบข้อมูลและแนวทางการแก้ไข้ปัญหาแบบ Real time ๔.๑.๒ วิเคราะห์และupdateแผนที่เสี่ยงภัยแล้งด้วยเทคโนโลยีขั้นสูง ๔.๑.๓ การประสานกับโรงเรียนและหน่วยงานต่างๆ ที่มีความพร้อมโดยปรับปรุงพัฒนาบ่อน้ำบาดาลเดิม
		๔.๒ ประชาชนมีแหล่ง น้ำสำรองเพิ่มขึ้นใน กรณีวิกฤต	๔.๒ จำนวนแหล่ง น้ำสำรอง/จุดจ่าย น้ำเพิ่มขึ้น		๔.๒.๑ สร้างจุดจ่ายน้ำแบบหอดึงสูงหรือเพิ่ม Ground Tank เพื่อเพิ่มน้ำต้นทุนให้จุดจ่ายน้ำ
		๔.๓ ความเป็นผู้นำใน ประชาคมอาเซียนด้าน น้ำบาดาล	๔.๓ จำนวน กิจกรรมที่ ดำเนินการ		

กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร กรมทรัพยากรน้ำบาดาล
โทร ๐ ๒๒๔๔ ๓๔๐๔, ๐ ๒๒๔๔ ๓๔๗๒ โทรสาร ๐ ๒๒๔๔ ๓๔๗๐
www.opdc.dgr.go.th